

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 331/07-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. decembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť M. K. a M. F., obe bytom M., zastúpených advokátkou JUDr. O. M., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 198/2000 a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 14/2007, 3 Co 76/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. a M. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 10. septembra 2007 doručené podanie M. K. (ďalej len „sťažovateľka v I. rade“) a M. F. (ďalej len „sťažovateľka v II. rade“), obe bytom M. (spolu len „sťažovateľky“) označené ako „*Sťažnosť na začatie konania vo veci porušenia ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR*“, v ktorom namietajú porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Okresného súdu Prešov

(ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 198/2000 a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 14/2007, 3 Co 76/2007.

V označených konaniach, predmetom ktorých bolo vypratanie nehnuteľností – pozemkov – nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce M., sťažovateľky vystupovali ako odporkyne. Okresný súd im už uvedeným rozhodnutím uložil povinnosť vypratať tieto nehnuteľnosti a zároveň sťažovateľku v I. rade zaviazal k náhrade trov konania v prospech navrhovateľa a v prospech štátu. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka v I. rade odvolanie. Krajský súd rozhodnutím z 13. júna 2007 prvostupňový rozsudok vo vzťahu k sťažovateľkám vo veci samej a vo vzťahu k sťažovateľke v I. rade vo výroku o trovách konania a vo výroku o jej povinnosti zaplatiť trovy štátu potvrdil. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 11. júla 2007.

Podľa sťažovateľiek právoplatným rozhodnutím krajského súdu bolo porušené ich *„základné ústavné právo – právo na spravodlivú súdnu a inú právnu ochranu – na spravodlivé súdne konanie a spravodlivé súdne rozhodnutie, zaručené v čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 a 13 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd“*. Dôvodom porušenia uvedeného práva je podľa názoru sťažovateľiek skutočnosť, že predmetné nehnuteľnosti sťažovateľky a ich právni predchodcovia užívali *„nepretržite, nerušene a dobromyseľne“* už od roku 1911. Sú tak presvedčené o existencii ich vlastnickeho práva k sporným nehnuteľnostiam.

Sťažovateľky neústavnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu vidia aj v tom, že krajský súd ako súd odvolací *„vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku nevyslovil možnosť podať proti nemu dovolanie v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p., t. j. z dôvodu, že ide o vec po právnej stránke zásadného významu“*, hoci mu to sťažovateľky navrhli, a ani sa s týmto ich návrhom v napadnutom rozsudku nevysporiadal.

Nakoniec sťažovateľky voči napadnutému rozhodnutiu krajského súdu namietali nezohľadnenie skutočnosti, že uznesením okresného súdu zo 14. novembra 2006 bola

sťažovateľka v I. rade „oslobodená od súdnych poplatkov“ a krajský súd jej aj napriek tomu uložil povinnosť nahradiť trovy konania v plnom rozsahu. Krajský súd preto podľa názoru sťažovateľiek postupoval v rozpore s § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V závere svojej sťažnosti sťažovateľky navrhli, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo navrhovateľiek na spravodlivé súdne konanie a spravodlivé súdne rozhodnutie v zmysle čl. 46 Ústavy SR postupom Okresného súdu a Krajského súdu v Prešove porušené bolo.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č. 3 Co/14/2007, 3 Co 76/2007 zo dňa 13. 6. 2007 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľkám sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000.- Sk, ktoré sa ukladá vyplatiť k rukám žalovanej v I. rade – M. K. a náhrada trov konania z právneho zastúpenia v sume 6 296.- Sk, ktorá má byť vyplatená na účet právnej zástupkyňi.“

II.

Podľa § 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Napriek tomu, že sťažovateľky formálne svoje podanie označili ako „*Sťažnosť na začatie konania vo veci porušenia ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR*“, ústavný súd vychádzajúc z obsahu a súc viazaný petitom ich sťažnosti túto posúdil ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou je namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Proti rozhodnutiu okresného súdu z 22. marca 2006 v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 198/2000 mali sťažovateľky možnosť podať odvolanie, ktorú aj využili. O podanom opravnom prostriedku rozhodoval krajský súd, pričom táto okolnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označeného základného práva. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie sťažovateľkami označeného práva rozhodnutím okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí

relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd z podanej sťažnosti zistil, že sťažovateľky sa v nej obmedzili na vyjadrenie nespokojnosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu s poukazom na to, že aj keď Správa katastra Prešov jednostranne výmeru ich „*nehnutelností upravila – zmenšila a vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam (...) nadobudli vydržaním*“, krajský súd to napriek preukázaným tvrdeným skutočnostiam neuznal.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však ústavný súd zistil, že krajský súd sa s problémom vlastníckeho práva sťažovateľiek k sporným parcelám v rámci konania o podanom odvolaní vysporiadal, keď zo znaleckého dokazovania vykonaného v prvostupňovom konaní vyvodil, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol žalobca dedením, a preto nemohli byť predmetom darovacej zmluvy v prospech sťažovateľky v II. rade. Zo skutočností riadne popísaných v odôvodnení rozsudku krajského súdu tento vyvodil, že sťažovateľka v II. rade „*už pri nadobudnutí vlastníctva darovacou zmluvou z 25. 9. 1962 presne vedela, ktoré pozemky nadobúda do vlastníctva. Napriek tomu začala užívať aj časti parcely mpč. 705*“, ktorá je vlastníctvom žalobcu. Preto „*nemohla byť v dobrej viere v tom, že vykonáva vlastnícke právo k časti parcely mpč. 705. Tým dobrá viera nemohla prejsť ani na jej dcéru žalovanú v I. rade*“. Krajský súd tiež uviedol, že sťažovateľky „*neuviedli žiadne skutočnosti, ktoré by svedčili o dobromyseľnosti pri nastúpení do držby podľa obyčajového práva platného na území Slovenska do 31. 12. 1950*“, a taktiež „*nepreukázali dobromyseľnosť potrebnú pre celú vydržaciu dobu podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb*“.

K tomu ústavný súd uvádza, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). V odôvodnení svojho rozsudku však krajský súd riadne opísal svoje úvahy o predmete konania a dostatočne vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu. Preto v tejto časti podanú sťažnosť ústavný súd zhodnotil ako zjavne neopodstatnenú.

K rovnakému záveru došiel ústavný súd aj pokiaľ ide o námietky sťažovateľiek voči rozhodnutiu krajského súdu, v dôsledku ktorého potvrdil aj časť prvostupňového rozhodnutiu týkajúcu sa trov konania. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu ústavný súd zistil, že už okresný súd ako súd prvého stupňa zohľadnil, že sťažovateľka v II. rade je dôchodkyňou, a preto ju nezaviazal k náhrade trov žalobcu. Na tomto závere krajský súd nič nezmenil, čím akceptoval predpoklady sťažovateľky v II. rade pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Rovnaké dôvody však nezistil u sťažovateľky v I. rade, pričom riadne objasnil dôvody, pre ktoré v jej prípade neaplikoval ustanovenie § 150 OSP. Zdôraznil, že *„pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa je treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery obidvoch účastníkov konania (žalobcu i žalovanej v I. rade). Treba zohľadniť aj okolnosti, ktoré viedli žalobcu k súdnemu uplatneniu nárokov, ako aj prihliadať na postoj účastníkov v konaní. Zárobné, osobné a majetkové pomery na strane žalobcu, ktorý je starobným dôchodcom vo svojom veku nesvedčia, aby mal znášať trovy konania, ktoré mu v priebehu konania vznikli. Postoj žalovanej v I. rade (sťažovateľky v I. rade – pozn.) vo vzťahu k žalobcom uplatňovanému nároku v konaní bol odmietavý. Za takých okolností neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa pri aplikácii ustanovenia § 150 O. s. p.“*

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľiek, že krajský súd nepripustil možnosť podania dovolania proti jeho rozsudku podľa § 238 ods. 3 OSP, ústavný súd uvádza, že je na úvahe odvolacieho súdu, či túto možnosť danú zákonom využije alebo nie. Predmet sporu a rozhodnutie o ňom krajský súd nepovažoval za otázku po právnej stránke zásadného významu, a tento jeho záver ústavný súd nie je oprávnený preskúmať. Pritom ústavný súd už nad rámec odôvodnenia poukazuje na prax všeobecných súdov pri aplikácii ustanovenia § 238 ods. 3 OSP, ktoré zastávajú názor, že pripustenie dovolania odvolacím súdom nie je

viazané na návrh účastníka konania a odvolací súd v prípade existencie takéhoto návrhu nie je ním viazaný (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. marca 2003, sp. zn. Obdo V 79/2000).

Z uvedených dôvodov sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľiek formulovanými v petite ich sťažnosti a rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2007